

2011. NOVEMBER 4. PÉNTEK

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 50,1–28

STEINBACH JÓZSEF

Jövendölés Babilóniáról

^{50,1}Ezt az igét jelentette ki az Úr Jeremiás próféta által Babilóniáról, a káldeusok országáról: ^{50,2}Mondjátok el a népeknek, hirdessétek, adjatok jelt, hirdessétek, ne titkoljátok! Mondjátok: Elfoglalták Babilont! Megszégyenült Bél, összetört Marduk; megszégyenültek szobrai, összetörték bálványai. ^{50,3}Mert észak felől egy nép vonul ellene, országát pusztává teszi, nem lesz annak lakója. Ember és állat elbujdosik, elmegy! ^{50,4}Azokban a napokban, abban az időben - így szól az Úr -, megjönnek majd Izráel fiai Júda fiaival együtt. Sírva mennek, és keresik Istenüket, az Urat. ^{50,5}Sion felől kérdezősködnek, arrafelé igyekeznek: Jertek, csatlakozzunk az Úrhoz örök szövetséggel, amely nem megy feledésbe! ^{50,6}Pusztuló nyáj volt népem: pásztorai félrevezették, a hegyeken tévútra terelték. Hegyek-halmokon jártak, elfeledték legelőjüket. ^{50,7}Aki csak érte, pusztította őket. Ellenségeik azt gondolták, hogy nem fognak bűnhődni, hiszen ezek vétkeztek az Úr ellen. Pedig az Úr volt az ő igazi hajlékuk, atyáik reménysége. ^{50,8}Bujdossatok el Babilonból, távozzatok a káldeusok országából! Legyetek olyanok, mint a kosok a nyáj előtt! ^{50,9}Mert én nagy népek tömegét indítom és hozom Babilon ellen észak földjéről. Felsorakoznak ellene, és úgy foglalják el. Nyilaik olyanok, mint a győztes vitéz, aki nem tér vissza eredménytelenül. ^{50,10}A káldeusok országa zsákmánnyá lesz, annyit zsákmányolnak, amennyit csak bírnak! - így szól az Úr. ^{50,11}Örüljétek és vigadjatok, akik kifosztottátok örökségemet! Ugrándozzatok csak, mint a nyomtató üsző, és nyerítsetek, mint a ménék! ^{50,12}Nagyon megszégyenül anyátok, pironkodni fog szülőitök, hiszen utolsó lesz a népek között, pusztaság, kiszikkadt föld és sivatag. ^{50,13}Az Úr haragja miatt lakatlan lesz, és merő pusztaság. Aki csak elmegy Babilon mellett, megbor-zad és fölszisszen az őt ért mindenféle csapás miatt. ^{50,14}Sorakozzatok föl Babilon ellen mindenfelől, ti íjászok! Lőjétek, ne sajnáljátok a nyilat, mert vétkezett az Úr ellen! ^{50,15}Harsanjon fel körülötte a diadalkiáltás: Megadta magát, ledőltek oszlopai, leomlottak várfalai! Az Úr bosszúállása ez, álljatok bosszút rajta! Úgy bánjatok el vele, ahogyan ő bánt el másokkal! ^{50,16}Írtsátok ki Babilonból a magvetőt és azt, aki sarlót fog aratás idején! A gyilkos fegyver elől mindenki népéhez igyekszik, hazájába menekül.

Izráel megszabadul Babilon bukásakor

^{50,17}Meghajszolt bárány Izráel, oroszlánok kergették. Először Asszíria királya marcangolta, utoljára pedig Nebukadneccar, Babilónia királya rágta le csontjait. ^{50,18}Azért ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Megbüntetem Babilónia királyát és országát, ahogyan megbüntettem Asszíria királyát is. ^{50,19}Izráelt pedig visszaviszem legelőjére, és a Karmelen meg Básánban legel, Efraim hegyvidékén és Gileádban kedvére jóllakhat. ^{50,20}Azokban a napokban, abban az időben - így szól az Úr -, keresni fogják Izráel bűnét, de nem lesz, és Júda vétkeit, de nem fogják találni, mert megbocsátok azoknak, akiket meghagyok. ^{50,21}Vonulj Merátaim földje ellen és Pekód lakói ellen! Kaszabold le, irtsd ki őket egészen! - így szól az Úr. Mindent úgy tégy, ahogyan parancsoltam! ^{50,22}Harci zaj hangzik országszerte, és nagy összeomlás! ^{50,23}Hogy levágták, hogy összetörték az egész föld pörölyét! Milyen borzasztó lett Babilon a népek között! ^{50,24}Csapdába ejtettek, meg is vagy már fogva, Babilon, észre sem vetted! Rád találtak, és megragadtak, mert az Úr ellen mertél harcolni! ^{50,25}Kinyitotta fegyvertárát az Úr, előhozta haragja fegyvereit. Mert munkája van az Úrnak, a Seregek Urának a káldeusok országában. ^{50,26}Törjétek rá mindenfelől, nyissátok ki raktárait, hányjátok halomra, és semmisítsétek meg, ne maradjon belőle semmi! ^{50,27}Mészároljátok le minden bikáját, menjenek a vágóhídra! Jaj nekik, mert eljött a napjuk, büntetésük ideje! ^{50,28}Hallatszik már a Babilóniából futva menekülő hangja, akik hírül viszik Sionnak, hogy bosszút állt Istenünk, az Úr, bosszút állt templomáért!

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Kortörténeti megjegyzések

Jeremiás könyvének utolsó két fejezete Babilon pusztulását hirdeti meg. Ez más időszak, koráb-

bi, mint amelyben Jeremiás szolgált. A hallgatók, akiknek a prófécia szól, Babilonban élnek. Nekik hirdeti meg a prófécia azt, hogy hamarosan hazatérhetnek, mert egy „északról” jövő ellenség legyőzi Babilóniát. Babilon városa, és a Babilóniai birodalom, a „káldeusok országa” Kr.e. 539-ben került a perzsa király, Círus kezébe. Ezért sok kutató nem Jeremiásnak tulajdonítja az utolsó két fejezetet. Jeremiás megérte még Jeruzsálem végső pusztulását (Kr.e. 588, 586), de az 50. fejezet háttérre Kr.e. 538, amit Jeremiás már nem érhetett meg. Ennek ellenére, éppen a város elestének minden szörnyűségét átélve hirdeti meg Jeremiás, Isten eszközeként a nép majdani szabadulását. Babilon ugyanis túllépett hatáskörén, így az, akit Jeremiás az Isten eszközeként tekintett az engedetlen Júda, és a környező népek megítélésében, kiesett az Isten kezéből, és ő maga is megítéltetik. Jeremiás szerint Isten határozottan azt akarta, hogy a népek hajoljanak meg Babilon előtt, és ezzel ismerjék el Isten akaratát, jogos ítéletét, és hatalmát (27,6; 43,10), mivel azonban Babilon visszaélt ezzel, most már az ítélet őt is utoléri.

Babilon bukása

Bábel bűne abban van, hogy noha az Úr eszköze volt az ítéletben, ő ezt nem vette tudomásul, és visszaélt hatalmával, ezért az Úr ellen vétkezett (14). Az egész föld pörölyévé lett (23), és nem Isten pörölyévé. Ezáltal az Úr ellen harcolt (24). Ezért a rá törő pusztulás is Isten ítélete lesz: „munkája van az Úrnak a káldeusok országában” (25), ez a pusztulás Isten büntetésének ideje (27). A Babilóniai birodalom bukását minden népnek meg kell hallani (2)! Ez tanulság, isteni intés, mindenkor, minden nép számára, hogy vissza ne éljen Istentől kapott lehetőségeivel, mert könnyörtelenül elbukik.

Észak felől érkezik egy nép, akik pusztává teszik Babilont (3), ember és állat elbujdosik előlük. Ez a vers a Méd-Perzsa Birodalom előretörésére utal. Bábel egykor ugyanígy, „északról” támadt Júdára, ahogy most őrá támadnak mások. Most a saját bőrén át tapasztalja meg mindazt a nyomorúságot és rettenetet, amit egykor ő okozott másoknak. Bizony, csak akkor van fogalmunk mások szenvedéseiről, ha azt egyszer már mi is megtapasztaltuk. A dokumentumokból tudjuk, hogy Círus, perzsa király sokkal kíméletesebb volt a babilóniaiakhoz, mint ők voltak a környező népekhez, ezért csak elbujdosásról, és nem legyilkolásról beszél az Ige. Isteni kegyelem, ha valaki irgalmasabb hozzánk, mint mi voltunk másokhoz. Az észak felől, Babilon ellen érkező nép gondolata még többször megjelenik a szakaszban (9–10), akik nagy győzelmet aratnak nyilakkal a káldeusok országán.

Babilonra váratlanul tör a pusztulás: Még örülnek és vigadoznak, kincseikben bíznak azok, akik kifosztották Isten népét, és nem is sejtik, hogy már nyakukon a pusztulás (11). Észre sem veszik a nagy veszedelmet (24). Bábel romlása megsemmisítő lesz (12). Utolsó lesz a népek között az, akit eddig irigyeltek. Diadalkiáltás hangzik fölötté, ledőlnek oszlopai és várfalai, úgy bánnak vele,

ahogy ő bánt másokkal. Nem lesz vetés és aratás itt többé, és az itt fogvatartott népek hazatérnek (16). Babilon összeomlása nagy lesz, borzasztó (23). Mindenfelől rá törnek, raktárait kifosztják, állatait vágóhídra viszik. Babilon teljesen megsemmisül, nem marad belőle semmi (26–27). Bábel-lel együtt elvesznek isteneik is, és megszégyenül minden bálványa. Marduk az ég istene, Bél egy babiloni mellékisten (a Baal megfelelője). Korábban Bél volt a főisten, és a régi főváros, Nippur főistene volt, aztán amikor Babilon lett a főváros, a Bél kultusz beépült a Marduk kultuszba. A bálványisteneknél gyakran előfordul az, hogy egyik a másik fölé kerül, és az egyik kultusza meghalványul a másik rovására, mint ahogy ez világbirodalmakkal is gyakran előfordul. Az élő Isten azonban hatalmában, igazságában, és szeretetében soha nem változik.

Izráel szabadulása

Isten népe pusztuló nyájja lett. Ebben mindig szerepe van a nép vezetőinek. Felmerül a vezetők mindenkori felelőssége. A próféta tényként állapítja meg: pásztoraik félrevezették Isten népének nyáját, tévútra vezették. A hegyek és a halmok az idegen kultuszokra utalnak, az élő Isten tisztelete helyett, az általa kijelölt legelő helyett. Aki azonban elhagyja az élő Istent, az igazi hajlékot, az kiszolgáltatottá válik mindenféle szélnek, mindenféle ellenségnek. Meghajszolt bárány lett Isten népe. Oroszlánok kergették. Lerágták húsát csontjáig. Először Asszíria, majd Babilónia (17).

De most eljött a szabadulás ideje. Az Úr visszaviszi őket legelőjükre: Karmel, Básán, Efraim hegyvidéke, Gileád Közép-Palesztína legjobb legelői (19). A próféta felhívja a népet Babilon elhagyására, ahogy reggelente felnyílnak a nyáj előtt a karám ajtói, és a kosok előre sietnek, úgy éljenek ők is a szabadulás lehetőségével, és hagyják el a szolgaság országát (8). Babilon bukásakor felvetődik a foglyok sorsa is, amely lehetővé teszi a hazatérést. A hazatérést azonban belső megújulás, megtérés előzi meg: nemcsak hazájukba, hanem Istenükhöz is megtérnek: sírva keresik Istenüket. A hazatérés az Istenhez való odafordulás is egyben, olyan örök szövetséggel, amely nem megy feledésbe. Isten megbocsát népe maradékának, és Isten bocsánata azt jelenti, hogy eltörli népe bűnét, mintha az soha nem is lett volna. Ez a bűnbocsánat (20).

Textus „Harci zaj hangzik országszerte, és nagy összeomlás” (50,22)

Igénk nagy összeomlásról beszél! Ez egy izgalmas terület. Az ember fél attól, hogy egyszer körülötte minden összeomlik. Halottunk már több olyan élettörténetet, hogy valaki kitartóan küzdött valamiért, el is érte, de aztán történt valami, és minden összeomlott, amiért küzdött. Ezt pedig ő sem tudta már elhordozni, maga is összeomlott, nem volt ereje újra kezdeni az életét. Az összeomlás az, amikor semmi biztos pont nem marad abból, amiben eddig kapaszkodtunk. Ez egy rettenetes érzés. Ebbe bele lehet halni. Természetesen nemcsak egyénileg, hanem közösségi méretekben, egy nép életében, sőt akár világméretekben is megtapasztalhatunk hasonlót. Másként éli meg azonban az összeomlást a hívó ember, és másként a hitetlen: mindkettőjüket megviseli, ugyanúgy, de az egyiknek megújulására, a másiknak teljes pusztulására.

Az összeomlás diagnózis!

Az összeomlás **rámutat** tényleges állapotunkra! Rámutat arra, hogy **visszaéltünk hatalmunkkal**. Babilon pedig úgy jár tévúton, hogy visszaél hatalmával! A Babilóniai birodalom bukását minden népnek meg kell hallani (2)! Ez tanulság, isteni intés, mindenkor, minden nép számára, hogy vissza ne éljen Istentől kapott lehetőségeivel, mert könnyörtelenül elbukik.

Rámutat arra, hogy **pusztuló nyáj vagyunk**, akik nem az úton járunk, tévúton haladunk, pásztoraink félrevezetnek, sok ellenségünk van, hegyeken és halmokon járunk, idegen tájakon (6). Meghajszolt bárányokká lettünk, akiket oroszlánok kergettek, lerágták a húsát. Lerágnak egymásról a húst! Isten népe hosszú ideig ezen az úton járt. Jeremiás csak erre hívta fel a figyelmet, szinte egész könyvében. Ezért jutott oda, ahol most, az Ige szerint van.

Rámutat arra, hogy **nem jó úgy, ahogy eddig mentek a dolgok!** Ezt magunktól nem vettük észre.

Az összeomlás figyelmeztetés!

Mi történik az összeomlaskor? **Megszégyenül mindaz, amiben eddig bízunk** (2)! Ez így történt Isten népe, Babilon, és minden nép életében, aki „szobrokban” és „bálványokban” bízik.

Az összeomlaskor **minden tönkre megy**, pusztává lesz az élet, nincstelenné lesz az ember. Az ember elbujdosik kínjában (3). Mások is megborzadnak, akik látják a sokféle csapást (13).

Az összeomlás **váratlanul** történik! Babilon még ugrándozik (11), észre sem veszik a veszélyt (24), csak az utolsó pillanatban.

Az összeomlás **Isten ítélete**, konkrét vétkek felett! De ezek a vétkek itt általánosságban, mint alaphűn lettek megnevezve: „Az Úr ellen mertél harcolni!” (24). Az összeomlás rámutat arra, hogy nem volt jó úgy, ahogy eddig mentek a dolgok. Ezt magunktól nem vettük észre. Ezért felülről valaki lenyúlt, és nyomott egy „delete” gombot. Ez még akkor is így van, ha ezzel sok érték is elvész.

Mások összeomlásán keresztül is munkálhatja Isten a mi szabadulásunkat, ahogy Babilon összeomlásán keresztül Isten lehetővé tette népe szabadulását.

A nagy összeomlás, a halál, amellyel mindnyájunknak szembe kell nézni! A halál mindent kivesz a kezünkből. A halál elől menekülünk egész életünk során. A halállal szemben eltöprel minden kollektív kérdés is, minden társadalmi kérdés is, mert a halállal emberileg teljesen egyedül kell szembe néznünk. Itt nem számít sem az, hogy mink volt, sem az, hogy kikké lettünk, itt már nem számítanak a nemes eszmék, az ügyek, amiért hevültünk: csak egy számít, van-e jövő? A halál ténye egy olyan szent, Istentől való individualitással ajándékoz meg, amely kikerülhetetlen. És csak az képes valós kollektivitásra, aki erre a fő kérdésre, a halál kérdésére választ talált.

Az összeomlás új kezdet!

Az összeomlás az Úr munkája (25)! Az Úr munkája pedig még ítéletében is kegyelmes, ott van benne az új kezdet. Ő jó, jóságából következően igazságos (Náh 1,7), de igazságából következően jóságos.

Az Úr munkája teljesen megsemmisíti a régít, hogy felépülhessen az új. Amikor egy ház anynyira roskatag, akkor csak a telek használható, és arra (Jézus Krisztusra) a teljesen új épületet kell felépíteni.

Az összeomlás megtérésre hív! Az Isten kivert a kezünkből minden kapaszkodót, hogy tudjunk sírni! Hogy tudjuk keresni az igazi kapaszkodót az Istent. Hogy együtt tudjuk keresni! Hogy csatlakozzunk az Úrhoz örök szövetséggel (4–5)!

Ez a lehetőség nemcsak Júdának, hanem Babilonnak is adott, minden népnek! Erről szól Jónás könyve: Isten Ninivének is megtérést készít!

Ez az új kezdet arra épül, hogy Isten eltörli népe bűnét, megbocsát! Visszavisz a tőle való legeelőre (20–21).

Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása ezt az összeomlás utáni új, Isten szerinti, minden népnek kínált kezdetet hirdeti és kínálja nekünk!